

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Στά δικαστήρια του Ήρακλείου έγιναν τις τελευταίες μέρες τρεις δίκες, με ξέι συνεπαρχιώτες κατηγορούμενους στην πρώτη, δεκατρείς στη δεύτερη και ξέι στην τρίτη, που αναβλήθηκε και θα ξαναγίνει τον άλλο μήνα.

Εκτός από τους κατηγορουμένους, ήρθαν στο Ήράκλειο ως μάρτυρες ή άμεσα ενδιαφερόμενοι στην πρώτη δίκη είκοσι άτομα, στη δεύτερη πάνω από σαράντα και στην τρίτη γύρω στους δεκαπέντε.

Αντικείμενο και στις τρεις δίκες: Τό νερό. Ή γεώτρηση της "Αρβής" και ή ύδρευση του χωριού "Αμυρά".

Και για τις δυο περιπτώσεις έχομε γράφει σε προηγούμενα φύλλα των «Β. Ν.» και θα ήταν πλεονασμός να καταπιστούμε και πάλι με τη λεπτομερή εξιστόρησή τους. Αναγκασζόμαστε όμως ν' αναφερθούμε σ' αυτά, γιατί ενώ από καιρό και για τό ένα και για τό άλλο είχαν κινηθεί οι ενδιαφερόμενοι, με έπιτροπές και ύπομνήματα στις άρμόδιες ύπηρεσίες, για την επέμβασή τους και την όσο γίνεται δικαιότερη επίλυσή τους, οι άρμόδιες ύπηρεσίες είτε άδιαφόρησαν στις έπικλήσεις των ενδιαφερομένων είτε τα αντιμετώπισαν με χλιαρό τρόπο.

Τά «Β. Ν.» προέβλεψαν τις έπιπτώσεις και πολλές φορές αποτάθηκαν στην Νομαρχία Ήρακλείου, ζητώντας την επέμβασή του κ. Νομάρχη. Μάταια όμως. Γιατί άραγε; Δέν ενημερώνεται από τον άρμόδιο υπάλληλο της Νομαρχίας ή άδιαφορεί για τη φωνή του Τύπου; Κι όμως ο Τύπος κάνει γνωστά στις ύπηρεσίες πολλά προβλήματα που άπασχολούν τον πολύ κόσμο και δέν υπάρχει άλλος πιδ κατάλληλος τρόπος για την ενημέρωση των άρμόδιων ύπηρεσιών. Μά και οι ύπηρεσίες έξυπηρετούνται από τον Τύπο, που γίνεται έτσι τό όργανο ενημέρωσής τους.

Όμως τά λαϊκά προβλήματα δέν λύνονται από μόνα τους. Όταν μάλιστα είναι προβλήματα επιβίωσης των ανθρώπων, κάθε καθυστέρηση για μία

δίκαιη αντιμετώπισή τους τά κάνει δεζύτερα και όδηγούν πολλές φορές σε λυπηρά γεγονότα.

Ή εκ των ύστερων επέμβασή μπορεί να δίνει κάποια λύση στο πρόβλημα, αλλά στο μεταξύ έχουν δημιουργηθεί τέτοιες έπιπτώσεις, που ταλαιπωρούν τον κόσμο για πολλά χρόνια.

Οι κάτοικοι της Ήπαρχίας Βιάννου είναι άνθρωποι φιλήσυχου και φίλεργου, μά όταν τους πιέζουν οι ανάγκες της ζωής ξεσηκώνονται για να την κερδίσουν.

Αν τώρα στο ξεσήκωμα δημιουργούνται λυπηρά γεγονότα, οι μόνοι που δέν εϋθύνονται είναι οι κάτοικοι των χωριών της Βιάννου.

Σ' ένα εϋνομούμενο κράτος οι ύπηρεσίες στέκονται δίπλα στους πολίτες σαν γονείς προς τά παιδιά, άκούνε τον πόνο τους, ζουν τις ανάγκες τους και μεθοδεύουν τον τρόπο που θα τους άπαλύνει τον πόνο, θα ξεπεραστούν οι αντίθεσεις που φυσικό είναι να δημιουργούνται και θα άποφεύγονται γεγονότα σαν άσπια που όδηγησαν τις περασμένες μέρες πάνω από 75 συνεπαρχιώτες μας στα δικαστήρια.

Άπευθυνόμαστε για μία άκόμη φορά από τη θέση αυτή και καλούμε τον κ. Νομάρχη Ήρακλείου να ενδιαφερθεί περισσότερο για τη μελέτη και επίλυση των προβλημάτων της Ήπαρχίας και να μην άναμένει τη μετάβαση του συνόλου των κατοίκων του Κρεβάτατá στη Νομαρχία για να τους λύσει τό πρόβλημα ύδρευσής τους ή τη δημιουργία της διαμάχης των κατοίκων Άγ. Βασιλείου και Άμυρά — Κεφαλοβρυσίου, που προκάλεσαν την επέμβασή των άστυνομικών οργάνων, για να επέμβει μετά και να δώσει λύσεις που μπορούσαν να έχουν δοθεί από την άρχή.

Τό τονίζομε αυτό ιδιαίτερα, γιατί έκκρεμοϋν πολλά άλλα προβλήματα στην Ήπαρχία μας, που αν δέν αντιμετωπισθούν ξεκαίρια, πιθανόν να προκαλέσουν σοβαρότερα γεγονότα.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ στην έπαρχία μας

Του κ. Γιώργου Τζαμουζάκη

10

Πολύ ενδιαφέρον θα ήταν να μαθαίναμε την ιστορία των σχολείων της Ήπαρχίας μας, πότε ιδρύθηκαν, πού στεγάζονταν, ποιό δάσκαλοι δίδαξαν σ' αυτά κι άκόμη, αν ήταν δυνατό, τά όνόματα των μαθητών που άποφοίτησαν από τό κάθε σχολείο κάθε χρόνο.

Ό καθένας από μάζ άσφαλώς θα ήθελε πολύ να ξαναθυμηθεί όλα τά όνόματα των συμμαθητών του, που τέλειωσαν μαζί τό σχολείο και με πολλή συγκίνηση θα ξαναθυμότανε όλους τους δασκάλους του. Τά «Βιαννίτικα Νέα» πιστεύομε πως θα έπιχειρήσουν αυτή την έρευνα για να μάζ δώσουν ενδιαφέροντα για όλους μας στοιχεία από τά άρχαία των σχολείων, που πρέπει να ύπάρχουν. Θα προσπαθήσω να δώσω μερικές γενικές φήψεις πληροφορίες και στοιχεία για την εκπαίδευση στην Ήπαρχία μας, κυρίως κατά τό δεύτερο μισό του περασμένου αιώνα.

Κατά τους σκοτεινούς χρόνους της σλαβικής στους Τούρκους μόνο οι παπάδες ξέσανε λίγα γράμματα, για να μπορούνε να διαβάζουν στην έκκλησία. Ό παπάς ήταν συγχρόνως και ό δάσκαλος, στον όποιο κατέρευαν κρυφά λίγα παιδιά για να μάθουν ανάγνωση και γραφή, με άναγνωστικό βιβλίο τό Ψαλτήρι, για να ψάλλουν ύστερα στην έκκλησία ως άναγνώστες και να διαδεχτούν ίσως τον παπά. Ό παπάς την έποχή εκείνη δέν είχε μό-

νο την αϊγλή του ίερού του αξιώματος, αλλά και την αϊγλή του μόνου γραμματισμένου, λογίου να πούμε, σε κάθε χωριό. Αυτό έκανε τά παιδιά του, να έγκαταλείπουν τό πατριό τους έπίθετο και να παίρνουν τό τιμητικό έπίθετο Παπαδάκης, για να ξέρει όλος ό κόσμος πως ό πατέρας τους ήταν παπάς. Έτσι έχομε τόσες χιλιάδες Κρητικούς με τό έπώνυμο Παπαδάκης.

Τό 1858 μετά την έπανάσταση του Μαυρογένη έπιτράπηκε από τους Τούρκους ή ίδρυση σχολείων στην Κρήτη. Ιδρύθηκαν τότε τά πρώτα λίγα σχολεία πιδ μερικά συντηρούσαν οι Δημογεροντίες και στα άλλα οι μαθητές πλήρωναν τό μισθό του δασκάλου που ήταν ό παπάς του χωριού. Στεγάζονταν στις έκκλησίες ή σε πρόχειρα ιδιωτικά δωμάτια και οι μαθητές χρησιμοποιούσαν για καθίσματα κυρίως σανίδες. Όταν έπρόκειτο να γράψουν γονάτιζαν χάμω και έβαζαν τό χαρτί πάνω στη σανίδα και έγγραφαν. Συστηματικότερη όργάνωση των σχολείων έγινε μετά την έπανάσταση του 1866 και κυρίως μετά τό 1872, όπότε ιδρύθηκαν χωριστά παρθενωγωγεία και σχολαρχεία.

Στό Νομό Λασιθίου, ιδρύθηκαν Σχολαρχεία στη Νεάπολη, ή Νεοχώριο όπως ονομαζότανε τότε, στη Σητεία, στην Ήράπετρα και στη Βιάννο. Με τη σύμβαση της Χαλέπας τό 1778 δόθηκε πλέον ά-

Ή ιστορία των χωριών της Βιάννου

1. ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟΣ

Του κ. ΙΩΑΝ. Π. ΝΕΡΑΝΤΖΑΚΗ
Δ/ντου Δημ. Σχολ. "Ανω Βιάννου

70

Μου τό διηγήθηκε πολλές φορές ό άειμνηστος πατέρας μου Πολυχρόνης Νερατζάκης, που του τό είπε ή μάνα του που ήταν κόρη του Καπετάν Σύμβουλου Μου τό διηγήθηκε κι ό διδ)λος Έμμανουήλ Βαρδιατζάκης, που είναι έγγονός του άδερφου του Καπετάν Βαρδιατζή, όπως τό λέει κι ό πατέρας του.

Άλλος όπλαρχηγός της έποχής εκείνης ήταν ό καπετάν Γιαννακός Γουρνιζάκης. Τήν έπανάσταση του 1866 είχε πάει στο Μεραμβέλλο και κτυπήθηκε με τους Τούρκους. Έδειξε μεγάλο ήρωισμό. Σκοτώθηκε σε δυστύχημα (αυτοεκπυρσοκρότηση του όπλου του) στη Μονή Κρουσταλλένια Λασιθίου.

Όπλαρχηγός ήταν κι ό Καπετάν Κοντύλας (Ι. Κονδυλάκης), που είχε σπουδαία δράση κατά των Τούρκων, μάλλον όπλαρχηγός Άμυρών.

Μετά την καταστολή της έπαναστάσεως του 1866 στις μεγάλες πόλεις της Κρήτης, κτύπησε ό Όμείρ Πασάς τό 1868 τη Βιάννο. Οι κάτοικοι έφυγαν στα θουνά και μερικοί, όπως μου άφηγήθηκε ή άειμνηστή γιαγιά μου Γαρυφαλία Κονδυλάκη (είχε γεννηθεί τό 1862), έφυγαν για τό Μεραμβέλλο κι από κεί με πλοία πέρασαν στις Κυκλάδες που ήταν τότε ελεύθερες. Ό Όμείρ Πασάς, κατέβαλε την αντίσταση των έπαναστατών, κα-

τέστρεψε την έπαρχία και στο «Λάπαθο», όροπέδιο της Δίκτης ΒΑ της Σύμης, έγινε φονική μάχη μεταξύ έπαναστατών και Τούρκων.

Έκει σκοτώθηκαν πολλοί «Λιάπηδες», έθελοντές άπ' την Έλλάδα. Άκόμη θρίσκονται εκεί τά κόκκαλα των νεκρών. Άπό εκεί ό Όμείρ Πασάς πήγε στη Γεράπετρα και την κατέστρεψε.

Κατά την έπανάσταση του 1877 οι Τούρκοι πάλι κλείστηκαν στα κάστρα. Ό Ίωάννης Παπαμαστοράκης από τη Βιάννο ήταν ταμίας της Κεντρικής Έπιτροπής των έπαναστατών Ν. Λασιθίου, και σκοτώθηκε σε συμπλοκή μπροστά στην Ήράπετρα, κρατώντας πάνω του και 470 χρυσές λίρες, που τις πήρε ό παπάς από τον Παρσά. Με 1.500 άνδρες κτυπήθηκαν περίπου 10.000 Τούρκοι στην Ήράπετρα. Ό έγγονός του Γεώργιος Δ. Παπαμαστοράκης μου είπε ότι οι Τούρκοι έβαλαν τό κεφάλι του σ' ένα κοντάρι και τό περιέφεραν μέσα στην Ήράπετρα για έκφοβισμό των Χριστιανών.

Τήν ίδια έποχή αναδεικνύεται και ό Καπετάν Γιώργης Μιχ. Δοριάκης. Έδρασε από την έπανάσταση του 1878 μέχρι την άπελευθέρωση της Κρήτης. Τόν θυμάμαι, μικρό παιδί έγώ, καθισμένο έξω από τό σπίτι του να πίνει

• Συνέχεια στη σελίδα 2

ΓΙΑΤΙ ΕΞΑΙΡΕΙΤΑΙ Η ΒΙΑΝΝΟΣ;

Σύμφωνα με άνακοίνωση που δημοσιεύτηκε στον ήμερησιο Τύπο, ξέι (6) εκατομμύρια δίνονται για να κτισθούν Ειρηνοδικεία σε δυο κομωπόλεις του Νομού μας. Γιατί όμως και πάλι άγνοήθηκε ή Βιάννος; Τό Δημοτικό Σχολείο, δέν έχει κατάλληλο Διδακτήριο, τό Ταχυδρομείο, ό ΟΤΕ, τό Ειρηνοδικείο, τό Άγρονομείο, ό Τ'Υγειονομικός Σταθμός, τό Κτηνιατρείο, όλα στεγάζονται σε ιδιωτικά σπίτια, χωρίς κι' αυτά να πληρούν άπόλυτα τους όρους που χρεώζονται για τό καθένα. Για τό Ειρηνοδικείο άπ' ό,τι γνωρίζομε, έχει δωρηθεί οικόπεδο, με τον όρο όμως — σύμφωνα με τις πληροφορίες μας — να άξιοποιηθεί σε τακτό χρονικό διάστημα.

Γιατί λοιπόν δέν δίνονται χρήματα για να κτισθεί Ειρηνοδικείο στη Βιάννο;

Μήπως για να χαθεί τό οικόπεδο που θρόθηκε σε μία από τις τόσες ύπηρεσίες της Βιάννου που έχουν άνάγκη; Ή μήπως γιατί ή Βιάννος βρίσκεται πολύ μακριά από τό Κέντρο και δέν φτάνουν ως αυτήν τά βλήματα των άρμοδίων;

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Πολλά είναι τά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι της έπαρχίας μας και πολλά παρουσιάζονται καθημερινά. Τά «Β. Ν.» θέ-

ΓΙΑΤΙ ΑΓΝΟΗΘΗΚΑΝ;

Στό προηγούμενο φύλλο των «Β. Ν.» γράψαμε για μικροπιστώσεις που δόθηκαν σε διάφορα χωριά της έπαρχίας για μικροέργα. Έξαιρέθηκαν όμως τά χωριά Κάτω Βιάννος, Βαχός, Καλάμι και Συκολόγος. Γιατί άραγε; Μήπως δέν έχουν άνάγκη ή δέν ζήτησαν;

Άπ' ό,τι γνωρίζομε κι αυτά έχουν άνάγκες πολλές, ενώ τά ταμεία τους δέν διαθέτουν χρήματα για να τις αντιμετωπίσουν.

Άνάγκη λοιπόν να δοθούν και στα χωριά αυτά άπό συμπληρωματικά κονδύλια, που άσφαλώς έχει στη διάθεσή της ή Νομαρχία.

Παράλληλα τους παρακαλούμε για τη διάδοση της εφημερίδας μας, που πρέπει να διαβάζεται όσο γίνεται από περισσότερους κατοίκους της έπαρχίας. Μεγάλη μας επιθυμία, αλλά και έξαιρετική ίκανοποίησή μας άποτελεί τό να άκουόται ή φωνή των «Β. Ν.» σε όλα τά σπίτια των συνεπαρχιωτών μας.

ΧΑΤΖΗΝΑΓΩΣΤΗΣ Ο ΣΥΜΙΑΝΟΣ Ο ΘΥΡΛΙΚΟΣ ΧΑ'Ι'ΝΗΣ ΤΗΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

Γράφει ό Γιάννης Δημηλάς

70

Μεγάλος πατριώτης και γενναίος μαχητής ήταν ό Ταυριντάνης, Ισαζίλιος του όμους ήταν και ό Χατζηναγνώστης. Λίγο έλειψε ή Κάτω Σύμη, που τόσες φορές έπessan κεφάλια έχθρικών, να γίνει πεδίο άδελφοκτόνου πολέμου, μά την τελευταία στιγμή μέσα σ' αυτά των δύο καπεταναίων έφθασε σαν ψίθυρος, όμοια με άνάλαφρη πνοή άνέμου, μία φωνή που μόνο αυτοί την άκουσαν.

Δέν ήταν ή φωνή του προύχοντα των Σφακιών.

Ήταν ή φωνή της Κρήτης κι άνατρίχιασαν. Θα άναφέρω ένα άκόμη περιστατικό, σαν παράδειγμα, παρμένο από τον Καπετάν Μιχάλη του Μεγάλου Καζαντζάκη.

Σ' ένα διάλειμμα της μάχης ό καπετάν Μιχάλης με τον καπετάν Πολυξίγκη, διπλογονατισμένοι χάμω, μέσα στο πετροκάλυθο, στην πλαγιά της Σελένας, έτραγαν και σιγανοκουβέντιαζαν. Έκει ό καπετάν Μιχάλης του άποκάλυψε τό μεγάλο μυστικό, ότι δηλαδή αυτός έσκότωσε την Κερκέζα Έμινέ, γυναίκα

του Νουρήμπεη και έρωμένη του καπετάν Πολυξίγκη.

Και λέει ό καπετάν Μιχάλης: «Έπρεπε να σκοτώσω έξένα ή εκείνη» συλλογίστηκε την Κρήτη, καλός πολέμαρχος είσαι, χρειάζεσαι στην Κρήτη, σκότωσα εκείνη. Ξαλάφρωσα. Θα εξαλαφρώσεις και σύ, μη φουχτώνεις τό μαχαίρι. Αν τό θές, μπορούμε να φράξομε την πόρτα, να σθήσομε τό λυχνάρι και να πιστούμε μέσα έδω στο πετροκάλυθο να σκοτωθούμε κι οι δύο μας. Μά συλλογίσου τά γυναικόπαιδα στην σπηλιά, από μάζ κρέμεται ή ζωή τους και ή τιμή τους, συλλογίσου τους παππούδες μας, συλλογίσου την Κρήτη και πάρε άπόφαση...

Ό καπετάν Πολυξίγκης σηκώθηκε, έσφιξε δυνατά τό μαύρο μαντήλι στο κεφάλι του.

Δέν μπορώ να κοιμηθώ μαζί σου μέσα στο ίδιο σπίτι, καπετάν Μιχάλη, είτε, κοιτάζοντας πέρα, είτε και θέλω να σκοτωθώ, όσο παλεύει ή πατρίδα, μήτε θέλω να σε παρατήσω στον κίντυνο. Μά έχομε οι δύο μας βαριούς λογαριασμούς (Συνέχεια στη σελίδα 3)

★ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ★

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	21205
Ίατρείο Άγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιόκηση Βιάννου	21206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	21230
Άγρονομείο Βιάννου	21006
Είρηνοδικείο	21211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	21226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείον)	21136
Ο.Τ.Ε. (Θλάβα)	12
Ο.Τ.Ε (πληροφορίες)	21215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	21203

ΑΓΟΡΑΙΑ

Βασιλάκης Γεώργιος — Βιάννος	21239
Ζαϊμάκης Θεόφιλος — Βιάννος	21304
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρτσάκης Έμμανουήλ — Λουτράκι	21103
Λασηθιωτάκης Γ. — Βιάννος	21355
Χατζάκης Ίωάννης — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. Χόνδρος	21101
Ψαρολογάκης Κων. Χόνδρος	21.109

(Γιά ύπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ: Ροδούλα Μιχ. Περβολαράκη και Γεώργιος Μαλανδράκης.

ΘΑΝΑΤΟΙ: Στη Βιάννο: Μαρία σύγ. Έμμ. Σηφάκη, Έμμ. Βολωνάκης. Στόν Άγ. Βασίλειο: Μαρία Στ. Διακάκη. Στη Θεσσαλονίκη: Μαίρη Γ. Κουσκουμπεκάκη.

Έκείνοι που φεύγουν

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΒΟΥΜΒΟΥΛΑΚΗΣ (Έπίτιμος Λυκειάρχης)

Πέθανε και κηδεύτηκε στο Καστέλλι Πεδιάδος ο έπίτιμος Δ. Βουμβουλάκης, έλεγκτός εκπαιδευτικός, άριστος άνθρωπος και οικογενειάρχης και φίλος τής Βιάννου. Τά τελευταία χρόνια τής δημοσίας εκπαιδευτικής του υπηρεσίας έκαμε στο Γυμνάσιο Βιάννου, από όπου έφυγε ως συνταξιούχος, αφήνοντας τις καλύτερες α-

ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟΣ

(Συνέχεια απ' τή σελίδα 1) τόν ναργυλέ του. Έπαιρνε σύνταξη πολεμική όπλαρχηγού όσο ζούσε.

Έπίσης ό καπετάν Γιώργης Τσοπάκης είχε δράση όπλαρχηγού τά τελευταία έικοσι χρόνια τής τουρκικής σκλαβιάς. Έπαιρνε σύνταξη πολεμική όπλαρχηγού και τήν παίρνει άκόμη ή κόρη του Αικατερίνη.

Όνομαστός όπλαρχηγός, πού τόν θυμούνται όλοι με σεβασμό, ήταν ό Καπετάν «Σπυρίδος». Η δράση του μεγάλη, κυρίως κατά τούς τελευταίους άγώνες έναντίον τών Τούρκων στίς Άρχάνες.

Όργάνωσε άποστολές πολεμιστών σε κανονικά χρονικά διαστήματα, καθώς επίσης και άποστολές τροφίμων και άλλων έφοδίων. Έχει αφήσει πολλούς άπογόνους πού δικαία καυχώνται για τόν καπετάνιο παππού τους. Οί άπόγονοι του λένε πώς ή δράση του ήταν μεγάλη και πώς πήγε μέχρι τά Χανιά κυνηγώντας τούς Τούρκους. Έπίσης λένε ότι έλαβε μέρος και στην επανάσταση του «Θερίσου» στο πλευρό του γίγαντα τής Κρήτης και Έθνάρχη Έλευθερίου Βενιζέλου.

Σημειώσαμε, εύλαβικά, λίγα λόγια για όσους μπόρεσαμε να συγκεντρώσωμε πληροφορίες από υπέργηρους Βιαννίτες. Άσφαλώς θά 'ναι κι άλλοι πού τούς παραλείπομε από άγνοια και έλλειψη στοιχείων. Έπίσης κλίνομε εύλαβικά τό γόνυ στο μεγάλο πλήθος τών άπλων άγωνιστών, πού πολέμησαν δίπλα στους όπλαρχηγούς ή και μόνοι τους τό μισητό έχθρό. Πόσοι και πόσοι παίρναν μέρος στους άγώνες μόνο με τήν «ντιχαλόβεργά» τους. Σκότωναν μ' αυτή τούς έχθρους και γύριζαν πάνοπλοι, άπλοι και τιμημένοι. Έπίσης πρέπει να μνημονέψω και τις ήρωίδες Βιαννίτισες όλων τών εποχών, πού γέννησαν τόσους ήρωες και πολέμησαν κι οί ίδιες δίπλα στους άντρες τους, με τό νουφέκι, με τό αλέτρι και με τό τσαπί. Έφευγαν οί πολεμιστές, κι αυτές «λαλιούσαν» (όδηγούσαν) τό ζευγάρι, μάζευαν τις έλιές, έστελναν ψωμί στόν πολεμιστή κι άνάθρεφαν παιδιά ήρωες.

Μετά τή μεγάλη επανάσταση του 1866 δόθηκαν μερικά προνόμια στους Χριστιανούς και έπιτράπηκε ή ίδρυση και δημοτικοί

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΑΠΡΙΛΗΣ

Γράφει ό κ. ΓΙΩΡΓΗΣ ΘΕΟΔΟΣΑΚΗΣ

Τέταρτος μήνας του χρόνου, έχει 30 ήμέρες από τήν εποχή του Καίσαρα και μετά. Το όνομά του τό πήρε ίσως από τό λατινικό ρήμα ΑΡΕΡΙΟ (άνοίγω), επειδή αυτό τό μήνα άνοίγουν όλα τά δέντρα. Ήταν άφιερωμένος στη θεά Άφροδίτη. Ή πρώτη μέρα γιορταζόταν προς τιμήν τής Άφροδίτης και στίς 23 του μήνα οί Ρωμαίοι δοκίμαζαν τά καινούργια κρασιά. Αυτό τό κάνομε έμεις στίς 3 του Νοέμβρη, τ' Άι — Γιωργιού του μεθυστή πού λέμε. Το πρωταρχικό ψέμα ήθεσε στην Ελλάδα από τή Δύση τήν εποχή τών σταυροφοριών.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ό Άπρίλης κι αν χιονίσει, καλοκαίρι θά μυρίσει. Σαν κάνει ό Μάρτης δυό νερά κι ό Άπρίλης άλλο ένα χαράς τονε τό γεωργό πού 'χει πολλά σπαρμένα.

Στίς 23 του μήνα, του Άι — Γιωργιού τή μέρα άρχινά τό κτηνοτροφικό έτος πού τελειώνει στίς 26 του Όκτώβρη του Άι — Δημήτρη.

ΑΠΡΙΛΗΣ. Ό μήνας όπου στο χωριό τό δικό μου, δικαίται «τ' άνθινα πρωτεία». Λουλουδέσιος και χιλιοτραγουδιμένος έρχεται, πάνω πού 'χει ή φύση λουλουδοπανηγύρι και ξανθός κατά τό Σολωμό, στήνει χορό με τόν έρωτα, πάνω ακριβώς πού «ή φύσις ήβρε τήν καλή και τήν γλυκειά τής ώρας».

Άνακατεμένους με τό Μάη, δέν έχουν ούτε σύνορα ούτε σημάδια. Μόνο τό τριαντάφυλλο θαρρώ πώς άνήκει του Μάη. Ό λαός τραγουδεί για τό Μαγιάτικο.

Ό Άπρίλι μου και Μάη, ό καμής σου θά με φάει.

Στό άφθονο χορτάρι βοσκούν οί αίγες και τά πρόβατα. Το γάλα τους είναι πολύ και τό τυρί τους καλό και στερεύεται. Το τυρί πού γίνεται από τό Μάη και πέρα δέν κάνει στερευτό, γιατί φουσκώνει. Άπ' τ' Άγιού Πνευμάτου τά πρόβατα στεφειούνται και λέμε:

Όρθενε ή Λαμπρή κι ήθε τ' άγιού Πνευμάτου από καθίζουν οί βοσκοί στ' αυτί του χαρκομάτου (σίγλας).

Έχουμε πρόψια άρνάκια και λέμε:

«Τό πρόψιο άρνί σκιās μαλλί».

Έχουν οί άμυγδαλιές άμύγδαλα. Άνθοϋν τά μουρέλα, σκάδουν τ' άμπέλια και μεστώνουν τά κοκιά και γίνονται οί άγκινάρες. Κάθε τρείς και μιά μαγειρεύουν «άγκινάροκίρια».

Άχτιδοκοπά τό χιόνι στίς κορφές τών βουνών κι άσπρίζει τόσο πού συνηθίζομε τό άσπρο, «άτασπρο σαν τ' Άπριλιού τό χιόνι»:

Χαράς τά νιάτα σας, βουνά, πού χάρο δέ φοβάστε, μόνο άνιμένετε Άνοιξη να πρασινολογάτε.

Άπ' τά πιό άριστοκρατικά τ' Άπρίλη τά λουλούδια σάχνομε βιόλες του Έπιταφίου. Βάνομε μαχαιρίδες (άγχιους γλαδιόλους), κρίνους πολλών λογιά, άβάρασο, άρισμαρί, τσιτσέκια και άλλα πολλά (τσιτσέκι — βιολέτα):

«Τσιτσέκι μου ώραίότατο και ρόδο μου κιριζό, τόν έρωτά σου δυό λεφτά δέν τότε νταγιαντζώ».

Κουβαλούν τά κοπέλια τά κλήματα και τά φουνόξυλα, για να κάμουν τή φουνάρα στην Άνάσταση. Στιμαδόροι και ντραγάτες έχουν πολλές δουλειές:

«Όσε άπομένουν τ' Άπριλιού και τρείς του Μάη», είναι Σαρακοστή του θέρους.

Τής Σταυροπροσκύνησεως, Τρίτη Κυριακή τής Σαρακοστής βάνομε σε πανιέρια κλωναράκια άρισμαρί και τά πάμε στην εκκλησιά. Πάνω σ' αυτά βάνομε τό σταυρό και προσκυνάμε. Σαν 'πολειτρονήσει ό παπάς, ρίχνομε λεφτά στο δίσκο, παίρνομε ένα φουντάλι άρισμαρί και λέμε, αν έχει άνθος τό φουντάλι, πώς θά νά 'χουν βεντέμα και τά μουρέλα μας.

Άνθοϋν και τά μουρέλα. Το Βαγιώ τήν Κυριακή πάμε ένα κλάδο έλιās άνθισμένο. Το κρατά ένας άνδρας και κάνομε τό γύρο τής εκκλησίας τρείς φορές. Μετά πού διαβάζει ό παπάς τό ευαγγέλιο, κόβομε όλοι από ένα κλωναράκι. Άλλοι τό βάνουν στο σαρίκι, άλλοι στο πέτο του σακαλιού. Όταν πάμε στο σπίτι, τό βάνομε πάνω στόν καρφίχη (καθρέπτη) για πάνω στο βάζο με τά πλαστικά λουλούδια και τις διπλωμένες φωτογραφίες. Πολλοί τό

Σχολείου. Ίδρύθηκε τό 1869 και λειτουργήσε ως κοινοτικό. Έδω έρχόταν και παιδιά από τά γύρω χωριά, Κάτω Βιάννο και Χόνδρο, Πρώτος δάσκαλος ήτο κάποιος Ίάκωβος άπ' τό χωριό Παρσά — Ίεραπέτρας. Δεύτερος ό δάσκαλος Νικολ. Πλουμίδης ή Ράλλιος. Οί δάσκαλοι πληρώνονταν από τή

Δημογεροντία και οί μαθητές έφερναν σ' αυτούς κάθε Δευτέρα μιά «κουλούρα» κρίθινο ψωμί, τό λεγόμενο Δευτεριάτικο.

Μετά τήν άπελευθέρωση τής Κρήτης, λειτουργεί από τό Σχολ. έτος 1899 — 1900, ως άνώτερο Δημοτ. Σχολείο Βιάννου — Άρρένων.

(Συνεχίζεται)

Άπό τή χορευτική βραδιά του «Διαβάτη»

(Στίς 10 — 3 — 78 διοργανώθηκε στην Άθήνα χορευτική βραδιά τών μελών του Συλλόγου Βιαννιτών «Ο Διαβάτης», κατά τήν όποία έγινε και ή παρακάτω όμιλία από τόν πρόεδρο του Συλλόγου κ. Σπ. Σπυριδογιαννάκη, πού τή δημοσιεύομε έπειδή τό περιεχόμενο της παρουσιάζει γενικότερο ενδιαφέρον).

Άγαπητοί συμπατριώτες, Άπό μέρους του Διοικ. Συμβουλίου σας καλωσορίζω και σας εδχαριστώ θερμά πού άποδεχτήκατε τήν πρόσκλησή μας.

Η χαρά πού μας δίνει ή παρουσία σας θά 'τανε μεγαλύτερη, αν περισσότεροι συμπατριώτες μας έρχότανε στην άποψινή μας εκδήλωση.

Έλπίζομε ή άπουσία τους να όφείλεται σε διαφορετικούς λόγους και όχι σε άδιαφορία τους άπέναντι στο Σύλλογό μας πού σημαίνει και διάθεση άποκοπής κάθε ψυχικού δεσμού πού μας συνδέει σαν Βιαννίτες.

Σε μιά τέτοια συγκέντρωση, πού κυριότερος σκοπός της είναι ή ψυχαγωγία μέσα σε ένα περιβάλλον διαφορετικό από τις άλλες μέρες, γιατί είναι καθαρά θιασνίτικο, δέν πρέπει να διακόπτεται τό κέφι και ή χαρά με όμιλίες και μονολόγους.

Γίνομαι όμως παραβάτης αυτού του κανόνα και ζητώ συγγνώμη από όλους σας. Δέν προσπαθώ άλλωστε να κάνω ούτε πανηγυρικό τής ήμέρας ούτε τήν έξαρση κάποιου ιστορικού γεγονότος, άπλως μιά σύντομη κουβεντούλα τύπου οικογενειακής συζήτησης, μιά και θρεθήκαμε μαζεμένοι τόσοι Βιαννίτες,

κατνίζονται, όταν είναι άρρωστοι, μαζί με μυρωδικά (βιόλες) του Έπιταφίου.

Όλο τόν Άπρίλη σχεδόν έχομε Σαρακοστή. Μόλις μεσοκινήσει ή Σαρακοστή και γλυκάνει ό καιρός κι άρχίσει ν' αγαπιέται τό λιατσάκι και τό πανεμίδι, όλο τό γυναικομάνι του χωριού έχει άβεστοδουλειές.

Φορητά αυτοκίνητα πουλάνε στίς γειτονές άσθηστο άδέστη και άνασκυμτωμένες οί νοικοκυράδες όλες πλίνου, παρασέρνον, ξεβρωμίζουν, ξεραχνάζουν κι ύστερα άβεστοώνουν.

Άβεστοώνουν μέσα τά τζάκια, τά δωμάτια, όξω τούς τοίχους, τσι τροχάλους, τά πεζούλια, τά κουτσούρια, τά παραγόνια, τ' άχρία κι έτσι τό Πάσχα τό χωριό μου κάτασπρο σαν γλάρος στεγνώνει κάτω άπ' τό μάτι του ούρανού. Ξεχωρίζει σαν τό περιστέρι στη σποροπλαγιά και τό χαίρεται τό μάτι σου, να τό θωρεί άπ' τό ΚΑΣΤΕΛΛΟ, του ΜΠΟΤΜΠΟΤΑΗ, τά ΠΕΛΕΚΙΑΙΑ και τήν ΚΕΦΑΛΑ. Με προσοχή ταχτοποιούν όλα τά πράγματα οί νοικοκυράδες και βάνουν στους τοίχους χαρτιά και στα τζάκια. Είναι άπ' αυτά τά τζακόχαρτα πού άλλα έχουν πασχάλιατσια πουλάκια τση κλωσσοϋς κι άλλα λουλούδια διάφορα. Παλιά βάζανε και στα ντουλαπάρια και στο τζάκι «μπλε κόλλα», άπ' αυτή πού σταχώνανε και τά τετραδία.

Νέες γυναίκες, δηλαδή 16 — 50 έτών, όσες είναι καθαρές και φιλούν σταυρό τής Σταυροπροσκύνησης, φιλούν και Άνάσταση. Λένε.

«Άπou φιλεί Σταυρό φιλεί κι Άνάσταση».

Άνθοϋν στίς γλάστρες τά ζουμπούλια και τραγουδούνε περίπαθα οί σαίτολαβομένες:

«Πεισματικό σου θά γενώ ζουμπούλι στο πηγάδι, για να περνάς να με θωρείς να ν' ή καρδιά σου μαύρη».

Στόν κήπο μας άνθη και κρίνοι δέν έμαθαν ύφαντική. Κι όμως ό Πλάστης μās τά ντύνει με μιά στολή βασιλική.

15 — 3 — 1978

ΓΙΩΡΓΗΣ ΘΕΟΔΟΣΑΚΗΣ
Ύπάλληλος ΟΤΕ
Χόντρος Βιάννου

πράγμα πού δέ γίνεται και τόσο συχνά.

Καθώς είπαμε και άλλες φορές ό Σύλλογος «ΔΙΑΒΑΤΗΣ» είναι τό μοναδικό συλλογικό όργανο πού λειτουργεί νόμιμα για τήν πνευματική σύνδεση τών έγκατεστημένων στην Άθήνα και στόν Πειραιά Βιαννιτών.

Και δέν είμαστε λίγοι οί Βιαννίτες πού μένομε έδω. Σώμφωνα με έπίσημα στοιχεία, πεντακόσιες περίπου οικογένειες Βιαννιτών θρίσκονται μόνιμα εγκατεστημένοι στην Άθήνα, τόν Πειραιά και τά προάστια τους. Άν τώρα υπολογίσουμε (4) τέσσερα άτομα κατά μέσο όρο τήν κάθε οικογένεια, έχομε έδω μιά δεύτερη έπαρχία Βιάννου με δυό χιλιάδες περίπου άτομα. Φανταστήκατε ποτέ τί θαυμάσιο έργο θά μπορούσε να κάνει μιά τέτοια δύναμη ανθρώπων, πού τήν αποτελούν άτομα διαλεχτά από κάθε άποψη; Πολλά μπορούμε να κάνομε, ευχάριστα και για τήν παρκοικία μας έδω άλλα προπαντός για τόν τόπο τής καταγωγής μας.

Η Έπαρχία μας με τό όλοκαύτωμά της, με τή μεγάλη προσφορά σε αίμα δχι μόνο κατά τήν κατοχή μά και σε κάθε έθνικό άγώνα, έπρεπε να άναγνωριστεί ως Έθνική Έστία και, χωρίς να ζητά ειδικά προνόμια, τουλάχιστον να άπολαμβάνει κάποια άνάλογη στοργή και μεταχείριση.

Η Βιάννος, τό μεγάλο τουτο φυτώριο τών ήρώων και τών γενναίων, οί κάτοικοι τής όποίας διακρίθηκαν δχι μόνο στα πεδία τών μαχών μά και στόν πολιτικό και κοινωνικό στίβο κατά τήν ειρηνική (Συνέχεια στη σελίδα 4)

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

Μηνιαία έφημερίδα στην υπηρεσία των άπανταχού Βιαννιτών.

Έκδότης — Διευθυντής

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ

Όδός 1866 αριθ. 110, τηλ. 282.808

Φιλολογική επιμέλεια κειμένων

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου

ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ

Θαλήτα 8 — Τηλ. 284909 — Ηράκλειο

Ετήσιες συνδρομές

Ίδιωτών δρχ. 150 Κοινοτήτων — Σχολείων — Ένοριών » 300

Εμβάσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ

Επιστολές για την ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 αρ. 110 Ηράκλειο Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 37 Ηράκλειο. Χειρόγραφα δημοσιεύσιμα ή μη δεν επιστρέφονται. Τα ένυπογραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συγγραφέων.

Η ΣΤΗΛΗ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

του κ. Κ. Γ. Στεφανάκη

3. Το κόμμα (συνέχεια)

Συμπληρωματικά για τη χρήση του κόμματος, που γράψαμε στο προηγούμενο φύλλο των «Β. Ν.», σημειώνουμε ακόμη τα εξής:

1. Ο ι ε ι δ ι κ έ ς προτάσεις χωρίζονται με κόμμα μόνο στις παρακάτω περιπτώσεις:

α') "Όταν αποτελούν επεξηγήση:

Κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί αυτό που ακούσαμε, ότι η ελευθερία είναι βασική προϋπόθεση για την αληθινή πρόοδο και εύτυχια.

β') "Όταν βρίσκονται πριν από την κυρία πρόταση: Π ώ ς λέω την αλήθεια, όλοι σας το καταλαβαίνετε.

2. Ο ι έ ν δ ο ι α σ τ ι κ έ ς (ή διστακτικές) προτάσεις χωρίζονται με κόμμα μόνο:

α') "Όταν χρησιμεύουν ως επεξηγήση:

Άνησυχώ γι' αυτό που είπες, μήπως έπαθαν τίποτε κακό.

β') "Όταν απομακρύνονται πολύ από το ρήμα της κυρίας προτάσεως:

Πρόσεξε να μην πγαίνεις πολύ μακριά από τους άλλους, μήπως παρουσιαστεί μπροστά σου κάποιο άγριο ζώο.

γ') "Όταν παραλείπεται το ρήμα ή το όνομα από το οποίο εξαρτώνται:

Μερικοί άνθρωποι δεν τολμούν να αναλάβουν την εκτέλεση κάποιου σημαντικού έργου, μήπως οι άποτόχουν. (παραλείπεται: από φόβο).

3. Ο ι π λ ά γ ι ε ς ε ρ ω τ ή σ ε ι ς χωρίζονται με κόμμα μόνο:

α') "Όταν χρησιμεύουν ως επεξηγήση:

Το πρόβλημα πρέπει να τοποθετηθεί έτσι, αν είπες δηλ. την αλήθεια ή όχι.

β') "Όταν βρίσκονται πριν από την κυρία πρόταση:

Π ο ι ά είναι ή γνώμη μου για το θέμα αυτό, μου είναι δύσκολο να σας πω τώρα.

γ') "Όταν δεν συνδέονται άμεσα και στενά με το ρήμα της κυρίας προτάσεως, έπειδή μεσολαβούν άλλες λέξεις ως προσδιορισμοί του ρήματος:

"Έγινε έρώτηση σε όλους που πήραν μέρος στη σύσκεψη, πο ι α γνώμη είχαν για τη στράτευση των γυναικών.

Σημείωση: Στις άλλες περιπτώσεις δεν βάζουμε κόμμα πριν από τις εϊ-

δικές, ένδοιαστικές και πλάγιες έρωτηματικές προτάσεις.

π.χ. Νομίζω π ώ ς δεν είναι σωστό αυτό. Είπε ό - τ ι δεν συμφωνεί μαζί μου.

Φοβούμαι μ ή π ω ς δεν τ ά καταφέρω και πάλι. Άνησυχούσε πολύ μ ή ν πάθουν τίποτε τ ά παιδιά στην έκδρομή.

Δέν καταλαβαίνω ά ν μιλάς σοβαρά ή όχι. Δέν ξέρω π ό τ ε θά φύγω για τ ό έξωτερικό. Πές μας ειλικρινά π ο ι α γνώμη έχεις γι' αυτό.

4. Χωρίζομε με κόμμα όρους που συνδέονται με τους συνδέσμους ή, εϊ - τ ε, ο ύ τ ε και μ ή τ ε μόνο ό τ α ν εϊ ν α ι π ε ρ ι σ σ ό τ ε ρ ο ι ά - π ό δ ύ ο :

Καθένας έψαχνε να θρει ή θάμνο, ή θράχο, ή άλλο τόπο κατάλληλο για έλέδρα. — Και δεν έβλεπα μήτε το κάστρο, μήτε το στρατόπεδο, μήτε τη λίμνη, μήτε τη γή που έπάτονα, μήτε τόν ούρανό. — Ούτε ή γεωργία, ούτε το έμπόριο, ούτε ή θιομηχανία μπορούν να άναπτυχθούν με τέτοιες συνθήκες. Είτε σήμερα, είτε αύριο, είτε μεθαύριο πρέπει να γίνει αυτό.

5. Πριν από το σύνδεσμο και θάζομε κόμμα μ ό ν ο στίς εξής περιπτώσεις:

α') "Όταν παρεμβάλλεται δευτερεύουσα πρόταση.

β') "Όταν το και άνήκει σε έναντιωματική πρόταση (και άν, κι άν, και άν ά - κόμη, και άς, κι άς).

γ') "Όταν ή πρόταση που εισάγεται με τ ό και έρχεται σαν άποτέλεσμα όλων τών προηγούμενων (τό και δηλ. συνδέει όλα τ ά προηγούμενα με τ ά έπόμενα).

δ') "Όταν με τ ό κόμμα διευκολύνεται ή άνάγνωση, άποφεύγονται παρανοήσεις, δίνεται έμφαση κλπ.

Παραδείγματα: "Άφσα τους φίλους, μόλις πήρα τ ό τηλεγράφημα, κ α ι γύρισα στο χωριό.— "Έχεις όποχρέωση, κ ι ά ν είσαι πλούσιος, να έργάζεσαι.— "Ό πόλεμος τού 40 — 41 ήταν άμυντικός, έρός και δικαιο, κ α ι γι' αυτό έπιδοκιμάζεται από όλο τόν κόσμο.— Καλά, κ ι αυτό θά γίνει. Πήγαινε γρήγορα, κ α ι τ ά μάτια σου τέσσερα. (συνέχεια στο έπόμενο) Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Επιστολές αναγνωστών

Πρός Τά «ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ» ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ

Στις παλαιότερες εκδόσεις του Κονδυλάκη που σας έστειλα, πρέπει να προστεθεί και ή ιστορία και γεωγραφία της Κρήτης που έγραψε ό Κονδυλάκης για τ ά Σχολεία τ ό 1900)1903. "Ένα αντίτυπο αυτής θρήκα και τ ό δώρησα τ ό 1965 μαζί με πολλά άλλα βιβλία στη Βιβλιοθήκη τού Συλλόγου «Νέος Διαβάτης».

Με τήν ευκαιρία που ό λόγος για τ ή Βιβλιοθήκη της Βιάννου, θυμήθηκα ό τ ι τ ό Γενάρη τού 1977 γράψατε στα «Β. Ν.» ό τ ι με άπόφαση τού Κοιν. Συμβουλίου "Άνω Βιάννου ιδρύθηκε νομικό πρόσωπο «Μορφωτική Έστία της Κοινότητας "Άνω Βιάννου "Ιω. Κονδυλάκης» Στή βιβλιοθήκη αυτή θά περιέλθουν όλα τ ά περιουσιακά στοιχεία τού Έκπολ. Συλλόγου Βιάννου «ό Νέος Διαβάτης» με όλα τ ά βιβλία που έχει σήμερα ή Βιβλιοθήκη του, άρκετά τόν αριθμό.

Στή Βιβλιοθήκη αυτή σκοπεύω να δωρίσω, έκτός από όσα έχω μέχρι σήμερα δωρίσει, και δλόκληρη τήν υπόλοιπη Βιβλιοθήκη μου, άποτελούμένη άπό 7000 και πάνω τόμους βιβλία (μονογραφίες, μελέτες, πραγματείες, συγγράμματα ιστορικά, λογοτεχνικά, οικονομικά, νομικά κλπ. ποικίλης ύλης). Ο κ. Καδιανάκης, που είχαμε συζητήσει άλλοτε τ ό ζήτημα, μου δήλωσε ό τ ι δεν υπάρχει χώρος και πρέπει να περιμένομε να ύπαρχει ό Σύλλογος στην Κοινότητα, όπότε και πιστεύει να έξευρεθεί κατάλληλος χώρος και θά ρυθμισθεί τ ό όλο ζήτημα. Σήμερα νομίζω ό τ ι είναι καιρός να οργανωθεί ή Μορφωτική Έστία με τήν νέα τή μορφή. Με τήν έποπτεία της Κοινότητας, θά διοικείται από μιά Έπιτροπή, θά προσληφθεί ένας μόνιμος υπάλληλος που θά πληρώνεται από τήν Κοινότητα, θά καταρτίσει μητρώα τών βιβλίων και θά έξυπηρετεί τούς άναγνωστές κλπ.

Τόν πρόεδρο κ. Παπαδημητράκη δεν είδα άκόμη, άν και πριν να γίνει ή Έστία τ ό είχαμε συζητήσει στη Βιάννο, έντελώς όμως πρόχειρα.

Τό θέμα θέβια είναι και οικονομικό και ή Κοινότητα πτωχή, αλλά θά βοηθήσομε όλοι.

Άρκει ή Έστία να οργανωθεί κατά τόν καλύτερο τρόπο, όστε να εκπληρώσει τόν προορισμό της και καλά οργανωμένης, όπως κάνουν σήμερα όλα τ ά ελληνικά χωριά, ένώ έμεις τόσο ύστερούμε, γιατί πιστεύω ό τ ι σε δεδομένη στιγμή και ή συμβολή σας θά είναι μεγάλη.

Με φιλικούς χαιρετισμούς

Ν. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΗΣ Ξεναγόρα 2 ΆΑθήνα 814

Τυπογραφείο ΦΡΑΓΚΟΤΑΗ Θαλήτα 8 Άγ. Δημήτριος Ηράκλειο

Μ Ε Λ Ι «Τροφή - Φάρμακο»

Του κ. ΜΑΝΩΛΗ Γ. ΖΩΑΚΗ

2ο

Τό μέλι περιέχει 1) Βιταμίνες, 2) ένζυμα, 3) αντιβιοτικούς παράγοντες, 4) όρμόνες, 5) άρωματικά στοιχεία.

Οί βιταμίνες μέσα στο μέλι είναι:

- 1) Βιταμίνη Α (άξερροτόλη). 2) Βιταμίνη Β1 (Θειαμίνη ή άνευρίνη). 3) Βιταμίνη Β12 (Ρυμοφλαβίνη ή λακτοφλαβίνη). 4) Β6 (Άδερίνη ή πυροτοξίνη). 5) Βιταμίνη C (Άσκορμικό όξύ). 6) Β5 ή Ρ. Ρ. Νιασίνη ή Νικοτινικό όξύ. 7) ΒC Φολικό όξύ. 8) Β3 Παντοθενικό όξύ. 9) Βιοτίνη.

Η περιεκτικότητα τών παραπάνω στοιχείων και βιταμινών είναι σε μικροελάττες ποσότητες που στην ιατρική μετρούνται σε γραμμάρια, είναι όμως φυσικές — όργανικές εκατοντάδες χιλιάδες φορές άνωτερες τών συνθετικών — βιομηχανικών, άρκετές όμως για να τροφοδοτούν, να συντηρούν και να προστατεύουν τόν άνθρωπο οργανισμό.

Τό φυσικό άγνό μέλι, έμπλουτισμένο με τόσα πολύτιμα φυσικά στοιχεία, είναι άναντικατάστατη ζωντανή τροφή μαζί με ξηρούς καρπούς είναι πλήρης τροφή.

Και τώρα μερικές από τις πολλαπλές (θεραπευτικές και θεραπευτικές) ιδιότητές του:

1) Τό μέλι άφομοιώνεται άμέσως από τόν άνθρωπο οργανισμό.

2) Τό μέλι δεν ερεθίζει τις εϊαίθητες μεμβράνες τού πεπτικού συστήματος.

3) Τό μέλι άνακουφίζει και δυναμώνει τ ό κορσασμένο άνθρωπο σώμα. Γι' αυτό συνιστάται σε εργαζόμενους σωματικά ή πνευματικά, σε άθλητές και άρρώστους.

4) Τό μέλι λόγω τών άρκετών μεταλλικών άλάτων που περιέχει αξάνει τή ζωτικότητα τού ανθρώπου προσφέροντάς του πολλές άπό τις άπαραίτητες βιταμίνες.

5) Τό μέλι με τ ά συστατικά του έμποδίζει τή άνάπτυξη τών βακτηρίων στον άνθρωπο οργανισμό (τά βακτήρια τού τυφοειδούς άντέχουν μόνο 48 ώρες).

6) Τό μέλι καταστρέφει τ ά βακτήρια και τούς έπιβλαβείς μικροοργανισμούς, όπως τού τύφου, τού παρατύφου, τής έντερίτιδας, τής δυσεντερίας, τής βροχοπνευμονίας, τής σηψαιμίας, τών ελκώσεων κλπ.

7) Η ινχιμίνη τού μελιού είναι τ ό όνομα που δίνεται σε ένα σύμπλεγμα ούσιων που έμποδίζουν τή άνάπτυξη μερικών βακτηριδίων και μάλιστα φθάνουν στο σημείο να τ ά θανατώνουν.

Ο διάσημος καθηγητής ΒUCHNER κόνοντας έρευνες στο Πανεπιστήμιο τού Φρίμπουργκ, για τ ό σαφυλόκοκκο που προκαλεί πολυάριθμες μολύνσεις, απέδειξε ό τ ι τ ά μέλια τής μ ε λ ο υ ρ ο α ς έχουν μιά αντιβιοτική ένεργεια μεγαλύτερη από τ ά άνθόμελα και όχι μόνο έμποδίζουν τή άνάπτυξη τού παθογόνου μικροβίου, αλλά και τ ό σκοτώνουν σε μιά μικρή άναλογία διαλύσεως 1)64.

Για τ ό λόγο αυτό τ ό μέλι τής μέλουρας όχι μόνάχα προτιμάται από τόν κόσμο που γνωρίζει τήν αξία

του, αλλά και στα σσιαλιστικά κράτη, όπου τήν ύγεια τού λαού έχει αναλάβει τ ό κράτος, έχει καθιερωθεί ή χρησιμοποίηση τού μελιού αυτό στο καθημερινό σιτηρέσιο (σε παιδικούς σταθμούς, γηροκομεία, νοσοκομεία κλπ.).

8) Τό μέλι ένεργεί ευεργετικά στους νεφρούς και περιορίζει τήν καταστροφή τών ιστών.

9) Τό μέλι έχει καθαριστική επίδραση (επιβάλλεται στην δυσκοιλιότητα).

10) Τό μέλι περιέχει 3.535 θερμίδες σε κάθε χιλιοστόγραμμο και σαν πηγή ένεργειας ύπερτερεί από όλες τις άλλες φυσικές τροφές (οί αντίστοιχοι άριθμοί θερμίδων είναι: βοδινό κρέας 3.070 χοιρινό 1.380, ψωμί 2.580, αγά 1.570, σταφύλια 750, γάλα άγελάδας 640, πατάτες 550).

11) Τό μέλι για τ ό παιδιά και τ ά βρέφη είναι άναντικατάστατη τροφή, γιατί τούς δίνει ύγεια, ευρωστία, προλαμβάνει και καταπολεμεί πολλές παιδικές ασθένειες, και αυτή άκόμη τήν πολυομιελίτιδα, άξάνοντας τ ό ασβέστιο και έλαττώνοντας τ ό φώσφορο μέσα στο αίμα.

Τό μέλι για τούς μεγάλους είναι όφελιμότερο, γιατί όσοι τρώνε μέλι καθημερινά γερούν θραδύτερα. Η χρήση τού μελιού κάνει πολύ εύχρηστα τ ά τέλη τής ζωής τού ανθρώπου.

Τό μέλι τώννει τήν καρδιά, καταπραίνει τ ό στομάχι, είναι έπακτικό για τ ά έντερα, αξάνει τήν ενεργητικότητα, φέρνει ύπνο τήν νύκτα.

Για τις παραπάνω ιδιότητες τού μελιού και πολλές άλλες που δεν μπορούμε να αναφέρουμε σε αυτό μας τ ό περιλήπτικό δημοσίευμα, πρέπει όλοι οι άνθρωποι (βρέφη — νεοί — μεσήλικοι και γέροι) να χρησιμοποιούν τ ό φυσικό άγνό μέλι όχι σαν γλύκισμα μ ά σαν καθημερινή τροφή.

Γιατί, όπως μας λέει και ή διάσημη γεροντολόγος Άννα Άσλάν τ ό μέλι είναι «όλα τ ά πολύτιμα στοιχεία τής ζωής ένομένα σε μιά θαυμάσια τροφή, μιά λιχουδιά, ένα φυσικό φάρμακο άριστα μαγειρευμένο από τις μέλισσες με πρώτη ύλη τ ό νέκταρ τών μυροβόλων λουλουδιών τού βουνού και τού κάμπου».

Νά τρώμε λοιπόν πολύ μέλι — μέλι άγνό, για να είμαστε πάντα ύγιείς, δραστήριοι και να κόνουμε τή ζωή μας εύχρηστη μέχρι τ ά βαθιά γερατεία.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΖΩΑΚΗΣ Μελισσοτρόφος Κρεβάτας

Χατζηαναγνώστης

Συνέχεια από τή σελίδα 1 αμούς, θά λογαριαστούμε σαν ήσυχάσει ή Κρήτη...»

Η δράση τού Χατζηαναγνώστη κράτησε πολλά χρόνια, γιατί ό Θεός πολλά χρόνια τού έγραψε να ζήσει. Στην Κάτω Σύμη όπως και στον Καύκασο τής Ρωσίας, τηρουμένων φυσικά τών αναλογιών, γεννιούνται πολλοί αιωνόβιοι. "Ένας άπ' αυτούς ήταν και ό Χατζηαναγνώστης. Τ Ε Λ Ο Σ

Ο ΑΘΡΩΠΟΣ

Του κ. Γιώργου Ν. Βολωνάκη

Στην Άπάνω Βιάννο, έκειά στο Σωρό, ήτανε τόν σπύτι τού Νικολή τού Πετράκη, πού 'χε πάρει τή Μαυροβία, τήν αδερφή τής μάνας μου. Ήτανε δηλαδή μάτρωμας μου ό Πετρονικολής.

Στό Χόντρο, στόν Κωστιανό, είχε άπομείνει ένας Τούρκος. Άρίφ Άγά τόν λέγαγε. Ήτανε ψηλός και λιγνός, και ντυμένος πάντα, καθημερινή και σκόλη, με σαλονβάκια. Είχε στην πλάτη του καμιά 75ριά χρόνια, μά ήταν καλοστεκούμενος. Ό γιός του, Μεμέτι τόν λέγαγε, τού 'φυγε όταν έφτασε τά 20 χρόνια του. Στην άρχή πήγε στη Χώρα, ύστερα στη Σμύρνη, άπ' έκει στην Πόλη και τώρα έξι έπτά χρόνια είχε να μάθει νέα του. Ή γυναίκα του, ή Φατουμέ, είχε πεθάνει τώρα και κάμποσα χρόνια. Έμεινε έτσι ολομόναχος, είχε όμως μεγάλη περιουσία στο Χόντρο, λίφρυτα και χωράδια και οί Χριστιανοί τόν άγαπούσαν, γιατί ήτανε άπό τούς καλούς Τούρκους. Ένα μόνο έλάττωμα είχε ό Άρίφ Άγάς, τό πιότη.

Μέρα παραμέρα έρχότανε στο Μεγάλο Χωριό, τή Βιάννο, κι έπιανε δουλειά άπό τό πρωί. Άρχιζε άπό τό μαγεργιώ τού Πετυχάκη και κατέληγε στην ταβέρνα τού γέρου Τσουνή, στόν Κάτω Μύλο. Τό κρασί τό πινε με τήν όκά.

Ε, τό παντέρμο, έλεγε και ξανάλεγε, είναι νόστιμο άπό είναι και κοντό να 'χει ταβέρνες και στόν Κάτω Κόσμο, να πίνω!

Στού Πετυχάκη ήβρισκε και καλό μεζέ, γιατί ό Πετυχάκης μαγειρεύε για κανένα υπάλληλο ή κανένα ξενοχωριανό, μπακαλιόρο τηγανητό, σριζοτάκια, άκόμη και κανένα κυνήγι, πέροδια ή λαγό. Νύκτα πιά ξεκινούσε όλομέθυστος ό Άρίφ Άγάς να πάει στο Χόντρο στό σπύτι του. Πώς τά κατάφερε με τέτοιο μεθύσι να περνά τσι κακόβολους δρόμους, στο Μανυράκι, στής Γλάτζινας, στού Καβρού, με δεξιά ξεροβά τά χαντάκια, στα κατοβιαννίτικα, είναι μυστήριο. Όμως έφτανε στο Χόντρο στόν Κωστιανό.

Μιάν άργατινή ξεκίνησε άπό τή Βιάννο, νύκτα πάλι, για τό Χόντρο και έκειά στού Καούκη, πού στρίβει ό δρόμος άπό τό περβόλι τού Κονταξομαθαίου, αισθάνθηγε τήν άνάγχη να ξελαφρώσει τόν εαυτό του. Ξεστράτησε, μπήκε σ' ένα πόρο και ξελάφρωσε. Ό Τσεκιρά ζώστριξε πάλι και ξεκίνησε για τό Χόντρο. Μόνο τό πρωί κατάλαβε πώς τού 'λειπε τό σακούλι του πού φύλαγε μέσα πολλούς παράδες...

Μόλις έφρεξε, ξεκίνησε ό Νικολής ό Πετράκης για

τό χωράφι του με τά ζωντανά του, τήν αιλιά του, τό γάιδαρό του, και τήν αίγα του, με δυό ριφάκια.

Όταν περνούσε στού Καούκη, ένα άπό τά ριφάκια ξεζοιφε άπό ένα πόρο και ό Πετρονικολής πήγε άπό πίσω, για να τό πιάσει και να τό φέρει στην αίγα. Και τότε είδε έκει ριγμένο χάμο ένα σακούλι. Τ' άνοιξε και τό 'χασε. Πολλά χρυσά λογίγια μέσα κι άλλα λεφτά.

Τό βράδυ, μόλις γύρισε άπό τή δουλειά του, πήγε στόν Πλαντζουνά στού Δήμαρχο, τού παρέδωσε τό σακούλι και τού 'πε πώς τό βρήκε στού Καούκη. Είκοσι τέσσερα ήτανε τά χρυσά λογίγια, μιá σωστή περιουσία, και άλλα ψιλά, πεντόδραχμα, δίδραχμα, δραχμές, κοσάρες, δεκάρες, άκόμη διλέπτα και μονόλεπτα, πολλά. Ό Πλαντζουνάς είχε μάθει πούος είχε τόν σακούλι, γιατί ό Άρίφ Άγάς είχε έφρει στο χωριό και τό άναζητούσε. Έκάλεσε λοιπόν τόν Άρίφ Άγά και τού τό παρέδωσε, ό όποιος μέτρησε τά λεφτά και δήλωσε πώς δεν έλειπε ούτε ένας παράδες.

«Νά ένας άθροπος», είπε τότε ό Άρίφ Άγάς για τόν Πετρονικολή, και τού έδωσε δυό λογίγια βρετίκια. Αυτός είναι άθροπος, έλεγε και ξανάλεγε παντού ό που θροσκότανε. Άπό τότε ό Πετρονικολής άπόκτησε τό τόσο τιμητικό παρατσούκλι "Άθροπος. Δεν τόν έθροσκονε πιά με τό επίθετό του. Έτσι τόν άνθρωπο, πού όσο και να 'φαζε με τό φανάρι του ό άρχαίος φιλόσοφος Διογένης δεν μπόρεσε να τόν βρει πουθενά, τόν βρήκε ό Άρίφ Άγάς στη Βιάννο, στο πρόσωπο τού ματρωμα μου Νικολή Πετράκη.

Κρίμα μόνο πού άπό τόν τόσο τιμητικό τίτλο τού Πετρονικολή, προέκυψε και ένα άδικο. Τά παιδιά του τά 'λεγαν οί χωριανοί "άθροπάκια» και άς ήτανε όλα άντρακλοι ως έκει πάνω και άς είχαν όλοι τόσο μεγάλη άθροπιά, όση είχε και ό πατέρας τους.

Άλλά άς πούμε και τό τέλος τού Άρίφ Άγά. Έστα άπερνούσε τή ζωή του, μεθύσε στη Βιάννο και ξεκινούσε ύστερα όλομέθυστος νύκτα για τό Κωστιανό στο Χόντρο. Μεθυσμένος έφυγε κι άπόψε άπό τή Βιάννο, μά δεν έφτασε στο σπύτι του. Έκειά στού Καβρού στο Καμαριό τόν βρήκανε τό πρωί, πεσμένο στο χαντάκι άποθαμένο. Ό Δήμαρχος φρόντισε και τόν θάψανε στόν Κωστιανό, χωρίς πατά βέβαια, άλλ' ούτε και Ίμάμη. Ήταν δύσκολο να φέρει Ίμάμη άπό τή Χώρα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΟΛΩΝΑΚΗΣ

Άπό τή βραδιά τού «Διαβάτη»

● Συνέχεια από τή σελ. 2

κή περίοδο, έπρεπε να προβάλλεται σε όλους τούς Έλληνες σάν παράδειγμα για μίμηση. Ή πατρίδα, πού ποτέ δεν παραλείπει να τιμά αυτούς πού δώσανε τή ζωή τους για τήν λευτεριά της, για τήν υπεράσπιση κάθε ιερού και όσιού, πρέπει να στρέψει τήν προσοχή της σε τούτη τήν άπόμνηρη γωνιά και να άποδώσει τήν άνάλογη τιμή στους νεκρούς μας ήρωες και τή στοργή στους επίζώντες άπογόνους των.

Ένα μνημόσυνο τυπικό γίνεται κάθε χρόνο σε άνάμνηση τής θυσίας τών εκατοντάδων ήρώων συμπατριωτών μας, ένα μνημόσυνο με τόσο περιορισμένη λιτότητα και προπαντός με τήν άπουσία κάθε έπίσημου παράγοντα, σάν να πρόκειται για μιá λωβραία τελετή πού κι αυτή σιγά σιγά σθήςνει και ξεχνιέται. Γιατί άραγε; Πούος φταίει για τούτη τήν παράληψη;

Νομίζω ότι υπεύθυνοι σε μεγάλο σημείο είμαστε έμεις οί ίδιοι οί Βιαννίτες. Υπεύθυνοι, γιατί όχι μόνο δεν διεκδικήσαμε ποτέ τό δικίο και τήν τιμή τού νικητή, μά άνεχθήκανε σιωπηλά τήν άδικαφρορία για να μίν πώ τήν περιφρόνηση, σά να 'μαστε νικημένοι. Αυτή άκριβώς ή σιωπή μας, αυτή ή μεγάλη ύπομνη άποθράσυνε κάποτε τούς έχθρούς τού τόπου μας και με τίς κακοήθειες συκοφαντίες τους προσπαθήσανε να διαβάλλουν τό έθνικό μας φρόνημα και τόν πατριωτισμό μας, και τό πέτυχαν, ως ένα σημείο, πού ήρθε έποχή οί Βιαννίτες και προπαντός οί νέοι να κρύβουν τόν τόπο τής καταγωγής τους, για να μίν άντιμετωπίζουν διαγωγούς και έμπόδια στην εξέλιξη και τή σταδιοδρομία τους.

Ευτυχώς τά χρόνια πού πέρασαν άποδείξανε τό άδικο κάθε συκοφαντίας. Δείξαμε με τό θίο και τήν πολιτεία μας ότι ή Βιάννος ποτέ δεν εξέθρεψε ριφάκους και προδότες άναρχικούς και παράνομους πολίτες.

Έτσι, με τό μέτωπο ψηλά, μπορούμε άφοβα να ζητήσουμε ό,τι μάς άνήκει, δηλαδή τήν πρέπουσα τιμή στους νεκρούς ήρωές μας και τήν στοργή και τό ενδιαφέρον για τούς ζωντανούς.

Ή 14η Σ)θρίου πρέπει να είναι μιá μεγάλη γιορτή για κάθε Βιαννίτη, όπου

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Κατά τήν κλήρωση δώρων πού έγινε τή βραδιά τού χορού τού Συλλόγου μεταξύ τών τυχερών περιλαμβάονται και οί παρακάτω λαχνοί πού κέρδισαν τά αντίστοιχα με τόν καθένα άναγραφόμενα δώρα. Παρακαλούνται οί κάτοχοι τους να προσέλθουν στο Γραφείο τού Συλλόγου (Άπελλού 4) να τά παραλάβουν.

- 1) Λαχνός 1ος Νο 981 παραμονή δυό (2) άτόμων επί μιá έβδομάδα σε Ξενοδοχείο συγκροτήματος Μ. ΚΑΨΗ στη Ρόδο κλπ.).
- 2) Λαχνός 16ος Νο 801 είκοσι (20) κιλά άλευρα άρίστης ποιότητας
- 3) Λαχνός 19ος Νο 949 είκοσι (20) κιλά άλευρα άρίστης ποιότητας και
- 4) Λαχνός 23ος Νο 249 μιá γραβάτα και ένα ζευγάρι μανικετόκουμα.

Άπό τό Δ. Σ.

κι άν βρίσκεται. Θα τιμούμε τούς νεκρούς με ένα καθώς πρέπει μνημόσυνο και θα άξιώνουμε τή συμμετοχή τού Κράτους με κάθε έπισημότητα πού έπιτάσσει ό θεσμός σε τέτοιες έπετείους.

Ό Συλλόγος μας μπορεί και πρέπει στο σημείο αυτό να επιδείξει όχι μόνο ενδιαφέρον αλλά και πρωτοβουλία. Θα κάνουμε ότι μπορούμε, αλλά ζητούμε και τή δική σας συνεργασία και συμπαράσταση. Ό έφετινός έορτασμός τής έπετείου τού όλοκαυτώματος τής Έπαρχίας μας και τής θυσίας τών συμπατριωτών μας πρέπει να είναι διαφορετικός άπό κάθε άλλη χρονιά.

Σκεφτόμαστε να οργανώσουμε ειδική έκδρομή με τή συμμετοχή όλων τών μελών τού Συλλόγου για να κάνουμε ένα προσκύνημα στα άγια χώματα τής Έπαρχίας μας και αυτό θα γίνει θεσμός για τό Συλλόγο μας κάθε χρόνο εκείνη τήν ήμέρα.

Με αυτό τό τρόπο δεν προβάλλουμε μόνο τόν άγώνα και τίς θυσίες τής Έπαρχίας αλλά μάς δίνεται ή ευκαιρία να προβάλλουμε και τίς τόσες όμορφιές πού ό Θεός με άπλοχεριά σκόρπισε στόν τόπο μας. Ή όμορφη Βιάννος μας πρέπει να ξεφύγει έπιτέλους άπό τήν άφάνεια και τόν μαρμασμό. Τό Διοικητικό Συμβούλιο ήδη έχει προγραμματίσει μιá σειρά ένεργειών, όπως π. χ. ή όργανωση τού μνημοσύνου, ή κατασκευή τόποθέτη προτομής τού μεγάλου μας Κονδυλάκη έδω στην Άθήνα, ή έπίλυση διάφορων ζωτικών προβλημάτων τής Έπαρχίας μας σε συνεργασία με τούς Κοινοτάρχες κλπ. Για κάθε μας ένεργεια θα σάς ενημερώνουμε είτε με έκτακτες συνελεύσεις είτε με έγγραφες άνακοινώσεις μας.

Άλλά για να φέρουμε σε πέρας κάθε ένεργεια μας χρειάζεται, καθώς είπαμε παραπάνω, ή συμπάρασταση ή δική σας, ή συμπάρασταση όλων τών Βιαννιτών. Χωρίς τή δική σας συμμετοχή τίποτε δε γίνεται — και τότε ή ευθύνη δεν θά 'να μόνο δική μας αλλά και δική σας. Βοηθήσετε πρόθυμα κάθε μας προσπάθεια. Τήν εκκλησή μας αυτή τήν άπευθύνουμε σε κάθε Βιαννίτη και σε κάθε φίλο τού τόπου μας πού μπορεί ήθικά και υλικά να συνδράμει τήν προσπάθειά μας.

Με τή βεβαιότητα ότι ή εκκλησή μας αυτή θα βρει τή σωστή ανταπόκριση άπό όλους, σάς άφήνω και ευχομαι καλή διασκέδαση.

Σ. ΣΠΥΡΙΔΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

ΦΙΛΟΠΤΩΧΟ

Με πολλή χαρά γνωρίζουμε σ' όλους τούς άγαπητούς συμπατριώτες ότι δημιουργήθηκε και σιγά σιγά θ' άρχισει τήν εύρυθμη λειτουργία του τό ταμείο άγάτης, ΦΙΛΟΠΤΩΧΟ ΤΑΜΕΙΟ ΒΙΑΝΝΟΥ. Έγχομε βέβαιη τήν έπίδοδα ότι τό ταμείο αυτό μπορεί να καλύψει πολλούς τρεις δράσης και εργασίας, όταν με τή δύναμη τού Θεού όργανωθεί, όχι μόνο στη Βιάννο μά και σ' όλόκληρη τήν έπαρχία. Περιμένουμε τή βοήθεια και τήν άγάτη Σας. ΕΚ ΤΟΥ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΒΙΑΝΝΟΥ

Βιαννίτικες ιστορίες

Χαλάσματα και φόβοι

Του κ. Γιάννη Νεραντζάκη

2ο

Κατοχή, γεμάτη φόβους, άντρείσωση, προσδοκίες, όνειρα... Γεμάτα τά σπύτια άνθρώπους δικούς και ξένους. Ή γειτονιά μας πολύθουσε όπως όλος, με νέους γεμάτους ύπομονή κι έπιμονή, γεμάτους δυνατά φτερά, πού τά δοκίμαζαν θορυβώδικα στα κακοσκάλουνα τής Πλάκας. Τώρα οί πατέρες κι οί μάνες μας, παρέα όλοι μαζί, άγαπημένοι και φίλοι, άναπαύονται στο κοιμητήρι τής Άγία-Μαρίας και παρακολουθούνε τά παιδιά τους, π' άνοιξαν τά φτερά τους και πετάξανε μακριά τους, και τώρα, άλλος Έπιθεωρητής στο Ρέθεμον, άλλος Γυμνασιάρχης στην Άθήνα, άλλοι Διευθυντές άλλου, άλλος Χημικός, άλλοι υπάλληλοι σε Τράπεζες, σε Έφορείες, σε Σχολεία, σε Υπουργεία. Παρακολουθούνε τίς θυγατέρες τους, πού να παντρευμένες μ' άξιους συντρόφους, ή μιá στόν Πειραιά, ή άλλη στόν Περισό, άλλες στο 'Ηράκλειο, άλλες άλλοι. Και τ' άετόπουλα αυτά τής έποχής εκείνης έχουν γίνει τώρα σταυραετοί και τό μυαλό τους τακτικά τριγυρνά στα κακοσκάλουνα τής Πλάκας και στο κοιμητήρι τής Άγία-Μαρίας. Τά φτερά τους όμως φαίνεται πώς θαρύνανε και δεν πολυτεπώνε πρós τή Βιάννο. Τή νοσταλγούνε, τήν ποθούνε, αλλά γιατί δεν έρχονται;

Ή Κατοχή, οί κίνδυνοι κι οί φόβοι μάς είχαν ένώσει, είχαν γεμίσει τό χωριό μας. Ή Λευτεριά μάς δίχασε, μάς σκόρπισε...

Αυτή ή Κατοχή... Μάρτης τού 1942. Φόβος κι έλπίδες. Μίσος στόν κατακτητή κι άγάπη και λατρεία στο καθετί τό έλληνικό, τό συμμαχικό. Ένωμένοι, όλοι, δεν είχε βλαστήσει άκόμη ό πικρός σπόρος τού διαχασμού κι οί διχονόεις...

Ξαπλωμένος στο καναπέδάκι μου, ψηλά στο χαλασμένο τώρα όνταδάκι, περασμένα μεσάνυχτα. Σθσητός ό λύχνος, μ' άνοικτά τά μάτια. Άκούω γρήγορα ζάλα στο δάμα και πήρο κοντά στην καμινάδα. Σιγανά, μουλωχτά κτυπήματα στην πόρτα και σιγανή, ψιθυριστή φωνή: — Σήκω, πάμε, Γερμανοί!

Ήτανε ό άτυχος ό Βασίλης τής γειτόνισσας. Με έναν πήρο σηκώνομαι, ξεμανταλώνω και δίδω όξω. Πάμε, τού λέω. Πηδούμε τό δάμα τ' Άλέξανδρου, τού Γιαγκουλιού, όξω άπ' τίς Θεοδοσοπούλες, άπό τής Μαρίας, κάνομε τό σταυρό μας κάτω άπ' τόν "Αι — Δημήτρη, περνούμε άπό τό καμίνι τού Χριστόφορου και πηδούμε κάτω στα λιφρυτα.

Τήν όρα κείνη οί Γερμανοί μάς είδανε άπό τήν άπάνω Πλάκα, άπό τού Κούκου τά χαράκια, και τό θανατερό κροτάλισμα τού πολυθόλου έσκισε τή σιγαλιά τής νύχτας. — Ωφου, κι ήβγαλα τόν πόδα μου! φωνάζει ό Βασίλης καθώς τρέχαμε...

— Σώπα τού λέω, για θά μάς άκούσσουνε, και τρέχω κοντά του. Σκύβω, μά δεν είχε τίποτε. Έκούσσανε λίγο, μά δε μιλούσε. Φτάσαμε στην Άγία-Μαρίνα, περάσαμε και χωστήκαμε στού Μιλτιάδη τούς Πλατάνους.

Φωνές και κακό στο χωριό! Οί Γερμανοί κάνανε

συλλήψεις, γιατί δεν πηγαίνανε οί χωριανοί άγγαρεία στο Καστέλλι. Έμεις δε νιώθαμε έκει άσφαλείς και θηγάκαμε στο Μέγα Λάκκο, κι άπό κεί στην κορυφή τού Καυκιού.

Σημερώματα σχεδόν, σκοτεινός, συννεφιασμένος ό ούρανός, σκοτεινό τό χωριό, μήτ' ένα φως πουθενά, μόνο στα μνήματα, στην Άγία — Μαρίνα, λαμπύριζαν τά καντηλάκια τών άφωβων νεκρών.

Φυσούσε δροσερό άνοιξιάντικο άεράκι, άρωματισμένο άπό τούς δλάνθιστους άσπαλάθους, και τ' άλλα άγριοιούλουδα. Σε λίγο κι άλλοι σκλάθοι άνηφόριζαν, πλησιάζαν κι ή παρέα μεγάλωνε. Φύγαμε όλοι μαζί, περάσαμε τίς Καλύβες και πήγαμε στού «Πρίτζιπα». Έκει, σ' ένα ξεροτρόχαλο σπιτάκι τρυπώσαμε και δεν έλειπε κανένας άπό τήν παρέα και τά γειτόνοπουλα. Μαζέψαμε κορονεικούς χοχλιούς, πού είχανε θγει με τό άπογάκι, άνάψαμε φωτιά και τούς ψήσαμε στο κάρβουνο. Πόσο νόστιμοι πού ήταν!

Ό άτυχος Βασίλης... ήταν ό πιο μεγάλος μας, ήταν ό δάσκαλός μας.

— Φωτιά και τσεκούρι στούς κατακτητές, μάς έλεγε. Φωτιά και τσεκούρι στούς προδότες και τούς συνεργάτες τους. Μήν τούς φοβάστε και θά 'ρβει κι ή Λευτεριά. Ή Λευτεριά ήρθε, μ' αυτός ό άτυχος δεν τήν έφτασε...

Άνα Βιάννος 10 τού Μάρτη 1978

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΡΑΝΤΖΑΚΗΣ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ «ΠΑΤΟΥΧΑ»

Πραγματοποιήθηκε στις 27 τού Μάρτη Γενική Συνέλευση τών μελών τού Συλλόγου τών Βιαννιτών πού μένουν στο 'Ηράκλειο «ό Πατούχα».

Στίς άρχαιρεσίες πού έγιναν εκλέχτηκαν Διοικητικό και Έποπτικό Συμβούλιο, πού συγκροτήθηκαν σε σώμα τό καθένα με τήν άκόλουθη σύνθεση:

Για τό Διοικητικό: Πρόεδρος Εύάγ. Βαρδάκης, γεωπόνος

Άν)δρος Γεώργ. Χρηστάκης, βιβλιοπώλης

Γραμματέας Γεώργ. Λουλάκης, υπάλληλος στη Νομαρχία

Ταμίας Σπύρος Ζώης δικηγόρος

Μέλος Γεώργ. Βαρδάκης, έμποροράπτης.

Για τό Έποπτικό: Πρόεδρος Κων)νος Στεφανάκης, καθηγητής Παίδ.

Άκαδημίας

Μέλη Μιχ. Κυριακάκης, καθηγητής Παιδ. Άκαδημίας και

Μαρίνα Μιχελινάκη, καθηγήτρια Γυμν. Άρχανών.

Τό Διοικητικό Συμβούλιο σε πρώτη του συνεδρίαση άποφάσισε να καταθέσει κάθε προσπάθεια για τήν έγγραφη στο Σύλλογο όσο μπορέσει περισσότερων μελών. Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε νέας γενικής συνελεύσεως για τή συγκρότηση Έπιτροπών πού θα καταπιστούν με τή μελέτη τών προβλημάτων τής Έπαρχίας κλπ.

Ο ΚΑΙΡΟΣ

Με τίς τελευταίες βροχές τού Μάρτη οί βροχοπτώσεις στην έπαρχία ξεπεράσανε τό ένα μέτρο. Είναι κάτι πού για πολλά χρόνια δεν είχε γίνει στην έπαρχία.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΑΣ

(Συνέχεια άπ' τή σελίδα 1) ποραριστική ώθηση στην παιδεία, ιδρύθηκαν Γυμνάσια στις πρωτεύουσες τών τεσσάρων Νομών και ή Κεντρική Διοίκηση Κρήτης ανέλαβε τήν ευθύνη για τά σχολεία. Ό Κρητικός λαός, φύσει φιλομαθής, μόλις άνάσανε λίγο άπό τόν τουρκικό ζυγό, έστρεψε με ένθουσιασμό όλη του τή δραστηριότητα στα σχολεία και άπό τό 1874 ως τό 1885 κτίστηκαν πολλά κτίρια σχολείων, μεταξύ τών οποίων βέβαια και τής Άνω Βιάννου, με τήν ένίσχυση τής κεντρικής Δημογεροντίας κάθε Νομού, τών τοπικών Δημογεροντιών, τών Μονών και τών κατοίκων.

Για τά σχολεία τής έπαρχίας μας έκθεση τής Δημογεροντίας τού Νομού Λασιθίου τού έτους 1876 αναφέρει τά έξής: (Συνεχίζεται)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ευχαρίστως άνακοινούμε εις όλους τούς συνεπατριώτες ότι επί τής όδου Βιάννου 9 Βαλιδè Τζαμί, λειτουργεί Λογιστικό — Φοροτεχνικό Γραφείο τής Αικατερίνης Κοκκινάκη. Μπορείτε να άπευθύνεστε για όποιοδήποτε θέμα Έφορίας — Ταμείου — ΤΕΒΕ — ΙΚΑ — Έμπορίου — Μηχανολογικού. ΤΗΛΕΦΩΝΟ 234 — 985.